

Sygn. akt II Ca 606/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Wrocław, dnia 18 lipca 2013 r.

Sąd Okręgowy we Wrocławiu II Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie następującym :

Przewodniczący: SSO Patrycja Gruszczyńska-Michurska

SSO Jolanta Burdukiewicz - Krawczyk (spr.)

SSR del. Anna Martyniec

Protokolant: Małgorzata Strugała

po rozpoznaniu w dniu 11 lipca 2013 r. we Wrocławiu

na rozprawie

sprawy z powództwa Centrum (...) sp. z o.o. w S. **przeciwko** Skarbowi Państwa - Staroście Powiatu (...)

o zwolnienie zajętego przedmiotu od egzekucji

na skutek apelacji powoda od wyroku Sądu Rejonowego w Oleśnicy w sprawie I C 715/12 z dnia 14 marca 2013 r.

1 zmienia zaskarżony wyrok w pkt I i II w ten sposób, że zwalnia samochód osobowy marki R. (...), rok produkcji 2004, nr rej. (...) (poprzednio (...)) numer VIN (...) od egzekucji prowadzonej przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Oleśnicy T. S. w sprawie egzekucyjnej z wniosku Skarbu Państwa - Starosty Powiatu (...) przeciwko T. w S., sygn. akt

KM 1584/11 oraz zasądza od strony pozwanej na rzecz strony powodowej kwotę 1317 zł tytułem kosztów procesu;

II zasądza od strony pozwanej na rzecz strony powodowej kwotę 300 zł

tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

II Ca 606/13

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 14 marca 2013 r. Sąd Rejonowy po rozpoznaniu sprawy z powództwa Centrum (...) sp. z o.o. w S. przeciwko Skarbowi Państwa - Staroście Powiatu (...) o zwolnienie zajętego przedmiotu spod egzekucji w pkt I oddalił powództwo, w pkt II zasądził od strony powodowej na rzecz strony pozwanej kwotę 617,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu wniesionego pozwu powód podnosił, iż komornik sądowy przy Sądzie Rejonowym w Oleśnicy - T. S. zajął ruchomość tj. - samochód osobowy marki R. (...), rok produkcji 2004, nr rejestracyjny (...), który nie stanowi własności dłużnika, lecz powodowej spółki Centrum (...).

Strona pozwana w odpowiedzi na pozew wniosła o oddalenie roszczeń w całości. W uzasadnieniu podnosiła, iż zajęcie pojazdu w toku prowadzonej egzekucji nastąpiło w dniu 17.04.2012r. (w tym dniu bowiem sporządzono protokół zajęcia, będącego czynnością konstytutywną). Powódka nabyła przedmiotowy pojazd od dłużnika pozwanej w dniu

18.04.2012r. Powyższe okoliczności potwierdzają, iż w dniu zajęcia właścicielem pojazdu był dłużnik pozwanej tj. T.sp. z o.o. nie zaś powódka.

Rozstrzygnięcie zapadło w oparciu o następujące ustalenia stanu faktycznego.

Dnia 18.04.2012r. sp. z o.o. T. ..sprzedała Centrum (...) Sp. z o.o.samochód osobowy marki R. (...)za sumę 10.400zł.

Komornik przy Sądzie Rejonowym w Oleśnicy prowadził postępowanie egzekucyjne z wniosku Skarbu Państwa - Starosty Powiatu (...)z dnia 07.09.2011r. przeciwko dłużnikowi T.Sp. z o.o. w S.108b. W dniu 17.04.2012r. Komornik dokonał zajęcia w/w samochodu na podstawie informacji z Wydz. Komunikacyjco do właściciela i dokumentacji tj. dowodu rejestracyjnego. Komornik był na miejscu, gdzie miał znajdować się samochód 16.04.2012r.

W dacie zajęcia siedziby firm T. ..i Centrum (...)znajdowały się pod tym samym adresem tj. S.108b. T.wcześniej tj. przed 18.04. prowadziło pertraktacje z Centrum (...)odnośnie sprzedaży przedmiotowego samochodu.

Przy tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy uznał powództwo za bezzasadne.

Uzasadniając rozstrzygnięcie Sąd podał, że zgodnie z art. 841 § 1 k.p.c. osoba trzecia może w drodze powództwa żądać zwolnienia zajętego przedmiotu od egzekucji. Powództwo z art. 841 k.p.c. służy uchyleniu egzekucji niedopuszczalnej jako takiej która wkracza w sferę praw majątkowych osoby trzeciej, gdy tymczasem egzekucja ma dać wierzycielowi zaspokojenie tytko z majątku osoby, która została jako dłużnik wskazana w tytule wykonawczym. W przedmiotowej sprawie bezspornym było, że Komornik dokonał zajęcia samochodu marki R. (...)w dniu 17.04.2012r. Jak wynika z dokumentów znajdujących się w aktach sprawy tj. akta komornicze, faktura sprzedaży - sprzedaż przedmiotowego samochodu nastąpiła w dniu 18.04.2012r. Wynika to bezpośrednio z dokumentu jakim jest faktura - gdzie widnieje wpis „data sprzedaży - 18.04.2012r.” jak i z dokumentów zgromadzonych w aktach komorniczych. Komornik przesłuchany w charakterze świadka potwierdził, iż przed dokonaniem zajęcia wnikliwie zbadał stan prawny przedmiotowego samochodu. Zarówno z dowodu rejestracyjnego jak i z informacji uzyskanej w Wydziale Komunikacji wynikało, iż prawnym właścicielem samochodu jest T., a nie Centrum (...). Ponieważ zgodnie z art. 848 k.p.c. zajęcie ma ten skutek, że rozporządzenie ruchomością dokonane po zajęciu nie ma wpływu na dalszy bieg postępowania, a postępowanie egzekucyjne z zajętej ruchomości może być prowadzone również przeciwko nabywcy, brak jest podstaw do uwzględnienia powództwa spółki Centrum (...) sp. z o.o.o zwolnienie od egzekucji pojazdu osobowego marki R. (...). rok produkcji 2004 o nr rej. (...).

O kosztach orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c.

Apelację od tego wyroku w całości wniósł powód domagając się jego zmiany i zwolnienia spod egzekucji samochodu osobowego R. (...)o nr rej. (...)(poprzednio (...)) oraz zasądzenia od pozwanego na jego rzecz kosztów postępowania m i instancję z uwzględnieniem kosztów zastępstwa adwokackiego według norm oraz zasądzenia kosztów postępowania apelacyjnego, ewentualnie domagał się uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy Sądowi I Instancji do ponownego rozpoznania przy uwzględnieniu kosztów postępowania apelacyjnego.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił:

1. naruszenie przepisów postępowania mające istotny wpływ na wynik sprawy, tj.: art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 328 § 2 k.p.c. poprzez zaniechanie oceny dowodu z dokumentów, a to wniosku o wyrażenie zgody przez Bank na sprzedaż samochodu, zgody banku na dokonanie takiej czynność, wyceny samochodu, potwierdzenia przelewu i korespondencji elektronicznej prowadzonej przez T.z Bankiem w sprawie sprzedaży, umowy sprzedaży pomiędzy T. a Centrum (...), a także zeznań świadka Ł. S., P. J.oraz słuchanego w charakterze strony prezesa zarządu powodowej spółki (...), co doprowadziło do dowolnej i pobieżnej oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego i poczynienia wadliwej oceny dowodów, błędnych ustaleń faktycznych w sprawie, polegających na przyjęciu, że zbycie samochodu przez dłużnika nastąpiło po zajęciu pojazdu przez Komornika.,

2. naruszenie art. 848 k.p.c. w zw. z art. 845 § 2 k.p.c. i 854 k.p.c. poprzez wadliwą wykładnię i uznanie, że sporządzenie przez Komornika protokołu zajęcia ruchomości bez fizycznej obecności organu egzekucyjnego w miejscu, gdzie ruchomość się znajduje - jest skuteczną czynnością egzekucyjną, niedokonanie wszechstronnej oceny materiału dowodowego i

W odpowiedzi na apelację powódka wniosła o jej oddalenie w całości oraz o przyznanie kosztów pomocy prawnej udzielonej powódce z urzędu. **Sąd zważył, co następuje:**

Apelacja powoda zasługiwała na uwzględnienie.

Sąd Odwoławczy mając obowiązek rozważenia na nowo całego zebranego w sprawie materiału, dokonał jego własnej, samodzielnej i swobodnej oceny, w następstwie czego doszedł do przekonania, iż Sąd I instancji poczynił nieprawidłowe ustalenia faktyczne, co w konsekwencji doprowadziło do wydania wyroku wymagającego zmiany, zgodnie ze słusznymi argumentami powoda.

W ocenie Sądu Okręgowego, Sąd I Instancji dokonał dowolnej oceny dowodów, naruszając tym samym przepis art. 233 § 1 k.p.c. Słusznie zauważył

skarżący, że Sąd Rejonowy w ogóle nie poddał ocenie zawnioskowanych przez powoda dowodów z dokumentów i świadków, a swoje przekonanie Sąd Rejonowy oparł wybiórczo na jednym dokumencie-fakturze z dnia 18.04.2012 r. (k. 31 akt).

Niezrozumiały jest przy tym zarzut apelacji polegający na zaniechaniu oceny dowodu z zeznań świadka Ł. S., skoro takiego dowodu Sąd Rejonowy nie przeprowadzał, o przesłuchanie tego świadka nie wnioskował także powód.

Podkreślenia wymaga, że ocena dowodów musi być dokonana na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału dowodowego. Ponadto, Sąd zobligowany jest przeprowadzić selekcję dowodów, tj. dokonać wyboru tych, na których się oparł i ewentualnie odrzucić inne, którym odmówił wiarygodności dowodowej. Takiej wystarczającej oceny w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku brak.

Podnieść należy, że Sąd I instancji naruszył także przepis art. 328 § 2 k.p.c, gdyż zasada swobodnej oceny dowodów jest związana z obowiązkiem Sądu należytego uzasadnienia orzeczenia. Zgodnie z brzmieniem powyżej wskazanego przepisu uzasadnienie wyroku powinno zawierać wskazanie podstawy faktycznej rozstrzygnięcia, a mianowicie ustalenie faktów, które sąd uznał za udowodnione, dowodów, na których się oparł i przyczyn, dla których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej, oraz wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa. Wprawdzie Sąd Rejonowy dopuścił i przeprowadził wszystkie wnioskowane przez strony dowody, jednakże w żaden sposób nie dał temu wyrazu w uzasadnieniu. Sąd I instancji niezmiernie lakonicznie omówił zebrany w sprawie materiał dowodowy, ustalając okoliczności faktyczne na podstawie danego dowodu nie wyjaśnił, dlaczego odmówił wiarygodności dowodom przeciwnym, szczególnie w stosunku do zeznań świadków.

W postępowaniu apelacyjnym Sąd II instancji orzeka na podstawie materiału dowodowego zebranego w postępowaniu w pierwszej instancji oraz w postępowaniu apelacyjnym. Oznacza to, że Sąd odwoławczy nie może poprzestać na ustosunkowaniu się do zarzutów apelacyjnych, w każdym wypadku musi bowiem dokonać ponownych ustaleń faktycznych, na podstawie powtórnej oceny dowodów przeprowadzonych przez Sąd pierwszej instancji. Sąd Odwoławczy uznając, iż cały zebrany w sprawie materiał dowodowy daje podstawę do rozstrzygnięcia w przedmiocie apelacji powoda, dokonał uzupełniających ustaleń faktycznych (o czym w dalszej części uzasadnienia), ocenił ponownie materiał dowodowy i na podstawie własnej jego oceny doszedł do przekonania, iż żądanie powoda zasługuje na uwzględnienie.

Błędnymi w szczególności pozostawały ustalenia Sądu Rejonowego co do daty sprzedaży samochodu osobowego R. (...), która według Sądu I Instancji nastąpiła w dniu 18 kwietnia 2012 r. Ustalenie to, kluczowe dla rozstrzygnięcia sprawy, Sąd Rejonowy oparł na fakturze VAT, która nie jest dowodem zawarcia sprzedaży, a jedynie dokumentem

księgowym, którego obowiązek wystawienia płynie z przepisów o charakterze publicznoprawnym. Dane, które musi zawierać faktura oraz jej funkcję określają przepisy ustawy o VAT oraz ordynacji podatkowej. Oznacza to, że sporządzany dla potrzeb rozliczeń księgowych dokument, może funkcjonować zupełnie niezależnie od zawartej między stronami umowy. Faktura VAT jest jedynie dokumentem rozliczeniowym, wystawionym w następstwie zawartej umowy, i dlatego nie może stanowić dostatecznego dowodu jej treści (vide: wyrok Sądu Najwyższego - Izba Cywilna z dnia 24 lipca 2008, IV CSK 87/08). Z cytowanego wyroku Sądu Najwyższego wynika, że faktura VAT, która zawiera elementy, mogące wskazywać na treść zawartej między stronami umowy, może być jednym z dowodów zawarcia umowy, na gruncie przepisów postępowania cywilnego nie ma bowiem podstaw, aby nadawać fakturze moc dowodową inną niż jakimkolwiek innym dokumentom. Należy też pamiętać, że faktura nie ma waloru dokumentu urzędowego i nie jest objęta domniemaniem prawdziwości (vide: wyrok Sądu Najwyższego - Izba Administracyjna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z 2002-03-07, III RN 41/01). W niniejszej sprawie jej moc dowodowa oraz ocena faktów z niej wynikających podlegały ocenie Sądu w świetle całego zgromadzonego materiału dowodowego.

Sąd Okręgowy dysponując dowodami z przesłuchania świadków P. J.(k. 21-22), komornika sądowego T. S.(k. 21), przesłuchania stron oraz przedłożonych przez powoda dokumentów w postaci umowy kredytu (k. 41) wniosków o wyrażenie zgody przez (...) Bank S.A. na sprzedaż samochodu (k. 44-45), dowodu przelewu kwoty 10.400 zł (k. 50) i pisma z 13.04.2012 r. (k. 58) ustalił, że samochód osobowy marki R. (...) był we władaniu powoda od 2011 r., od tego czasu trwały też rozmowy pomiędzy powodem a dłużnikiem - spółką T.Sp. z o.o. na temat zawarcia umowy sprzedaży pojazdu. Rozmowy te powiązane były z negocjacjami z (...) Bankiem S.A. finansującym zakup przedmiotowego samochodu, a któremu przysługiwało przewłaszczenie na zabezpieczenie udzielonego T. Sp. z o.o. kredytu. Ostatecznie, jak wynika z materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie, (...) Bank S.A. (następca prawny (...) Bank S.A.) 5 kwietnia 2012 r. uwzględnił wniosek dłużnika z

06.03.2012 r. o wyrażenie zgody na sprzedaż samochodu zabezpieczonego kredytem, rezygnując z prawa własności po wpływie sumy ustalonej pomiędzy bankiem a dłużnikiem na kwotę 10.400 zł., co wynika korespondencji elektronicznej znajdującej się na k. 46, Wymagane środki pieniężne zostały zapłacone przez powoda w dniu 10.04.2012 r., a pismem z dnia 13.04.2012 t. (...) Bank S.A. oświadczył, iż przenosi na dłużnika T. sp. z o.o. własność przedmiotowego pojazdu. Przedstawione powyższej okoliczności faktyczne, stanowią logiczny ciąg zdarzeń, który prowadzi do wniosku, iż sprzedaż samochodu R. (...) nastąpiła w dniu 13 kwietnia 2012 r. Nie mogła ona nastąpić ani w dacie 31 marca 2012 r. widniejącej na umowie sprzedaży (k. 65-66), ani też w dacie zapłaty ustalonej kwoty, tj. 10 kwietnia 2012 r., albowiem w tych datach obowiązywało jeszcze przewłaszczenie na zabezpieczenie i dłużnik nie mógł skutecznie, wbrew zasadzie *nemo plus iuris ad alium transferre potest quam ipse habet*, przenieść własności pojazdu na powoda. Pełne prawa do pojazdu dłużnik nabył dopiero w dniu 13 kwietnia 2012 r. Wobec tego, iż wydanie przedmiotu sprzedaży i zapłata nastąpiła wcześniej, a między stronami umowy doszło do definitywnych ustaleń co do przeniesienia własności, Sąd Okręgowy uznał, iż do zawarcia umowy sprzedaży doszło 13 kwietnia 2012 r., a zatem w dacie poprzedzającej dokonanie zajęcia w postępowaniu egzekucyjnym KM 1584/11 prowadzonym przez komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym w Oleśnicy T. S. z wniosku wierzyciela Skarbu Państwa - Starosty Powiatu (...) przeciwko dłużnikowi T.Sp. z o.o. Umowa sprzedaży ruchomości nie musi być zawarta w żadnej szczególnej formie i wszystkie powyższe okoliczności świadczą w ocenie Sądu Okręgowego o jej skutecznym zawarciu.

Zgodnie z art. 841 k.p.c. osoba trzecia może w drodze powództwa żądać zwolnienia zajętego przedmiotu od egzekucji, jeżeli skierowanie do niego egzekucji narusza jej prawa. Mając na uwadze, iż przedmiotowy samochód osobowy stanowiący przedmiot zajęcia komorniczego nie stanowił w dacie jego zajęcia własności dłużnika, lecz osoby trzeciej, skarżony wyrok, jako naruszający prawo własności powoda, należało zmienić zgodnie w wnioskiem skarżącego.

Ubocznie wypada dodać, że Sąd Rejonowy przyjmując, iż do sprzedaży doszło w dniu wskazanym na fakturze VAT, tj. 18 kwietnia 2012 r., pominął treść art. 848 k.p.c, który stanowi o skutkach zajęcia. Zgodnie z powołanym przepisem zajęcie ma ten skutek, że rozporządzenie ruchomością dokonane po zajęciu nie ma wpływu na dalszy bieg postępowania, a postępowanie egzekucyjne z zajętej ruchomości

może być prowadzone również przeciwko nabywcy. Przepis ten nie narusza przepisów o ochronie nabywcy w dobrej wierze. Sąd Rejonowy nie dostrzegł, iż art. ten w swoim zdaniu 2 przesądza, że przepis ten nie narusza przepisów o ochronie nabywcy pozostającym w dobrej wierze. Zauważyć należy, że sytuacja osoby, która nabyła zajęętą ruchomość, jest ostatecznie uzależniona od tego, czy nabycie ruchomości nastąpiło w dobrej wierze. W tym wypadku może ona wykorzystać takie same środki, jakie służą osobie trzeciej w wypadku skierowania egzekucji do składnika jej majątku. O dobrej wierze nabywcy decyduje brak wiedzy o dokonanym zajęciu (vide: Dariusz Zawistowski, Komentarz do art. 848 k.p.c. Kodeksu postępowania cywilnego).

Dokonanie zajęcia następuje przez wpisanie ruchomości do protokołu zajęcia zgodnie z przepisem art. 847 § 1 k.p.c. Spisanie protokołu ma znaczenie konstytutywne, przy czym zgodnie z art. 854 k.p.c. na każdej zajętej ruchomości komornik obowiązany umieścić znak ujawniający na zewnątrz jej zajęcie, a jeśli nie jest to możliwe ujawnić je w inny sposób. Oznakowanie ruchomości polega zwykle na umieszczeniu na niej kartki z pieczęcią komornika. Oznakowanie ma jednak znaczenie deklaratywne. Brak znaku lub niewłaściwe oznakowanie zajętej rzeczy nie powodują nieważności zajęcia. Czynność ta jest bowiem dokonana w chwili sporządzenia protokołu.

W okolicznościach rozpoznawanej sprawy sposób zajęcia może, w ocenie Sądu okręgowego, budzić zastrzeżenia z punktu widzenia jego prawidłowości. Jak bowiem przyznał przesłuchiwany w charakterze świadka komornik T. S., zajęcia dokonał na podstawie informacji w wydziale komunikacji co do właściciela. Wprawdzie był w siedzibie dłużnika, ale pojazdu nie odnalazł. Nie miał fizycznego kontaktu z zajmowanym pojazdem, zaś zajęcia dokonał w swojej kancelarii, gdzie został sporządzony protokół. Skoro jednak protokół zajęcia został sporządzony i podpisany, a czynność ta nie została zaskarżona, pojazd będący przedmiotem sporu traktować należy, jak zajęty. Nie można jednak nie dostrzec, że sposób dokonania zajęcia oraz upływ czasu (1 dzień) wskazują, iż ani dłużnik ani tym bardziej powód, będący nabywcą, w dacie wystawienia faktury nie mieli w ogóle świadomości dokonanego przez komornika Zajęcia. Nawet jeśli przyjąć za Sądem Rejonowym, że do sprzedaży doszło 18 kwietnia 2012 r., powyższe okoliczności, przesądzają w przekonaniu Sądu Okręgowego, iż powód pozostawał w dobrej wierze i dlatego może korzystać z ochrony wynikającej z art. 848 zd. 2 k.p.c.

Z podanych motywów Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 386 § 1 k.p.c.

Reformatoryjny charakter orzeczenia Sądu Odwoławczego spowodował konieczność odmiennego rozstrzygnięcia odnośnie kosztów procesu poprzez ich przyznanie na rzecz wygrywającego - tj. powoda zgodnie ogólną zasadą odpowiedzialności za wynik procesu, którą statuuje art. 98 k.p.c.

Konsekwentnie za# wobec wygranej powoda w post#powaniu apelacyjnym, zasadnym by#o zas#dzenie kosztów procesu na jego rzecz od pozwanego (art. 98 k.p.c), o czym S#d Odwo#awczy rozstrzygn## jak w punkcie II sentencji.